

DZIENNIK BERLIŃSKI

wychodzi codziennie

z wyjątkiem niedziel i świąt z datą na dzień następny.

Adresować należy:

**Dziennik Berliński, Berlin O 27,
Raupachstrasse 6.**

Cena ogłoszeń: 30 tenigów od wiersza petytowego —
Reklamy lub ogłoszenia na trzeciej stronie 60 fen. od wiersza pe-
tytowego. — Rękopisów redakcyja nie zwraca, lecz je niszczy. —
Redakcyja, administracyja i ekspedycyja: Berlin O 27, Raupachstr. 6.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Berlin, sobota 7. października 1916.

Przegląd tygodniowy.

Ubiegający tydzień był na ogół dosyć spokojny i nie zanotował wydarzeń ani politycznych ani woj-
skowych tego rodzaju, aby one miały wywrzeć wpływ
poważny na dalszy rozwój wypadków. Choć zupeł-
nie bezowocnie i bezczynnie tydzień ten nie upłynął

Pod względem militarnym wre w dalszym ciągu
zacięta walka, zwłaszcza na froncie francuskim, nad
rzeką Somme, gdzie Anglicy i Francuzi atakują bez-
ustannie, a wojska niemieckie z niesłychaną zacięto-
ścią bronią każdej piędzi ziemi, którą alianci zdoby-
wać muszą kosztem olbrzymich ofiar i tylko po tru-
pach walczących obrońców posuwają się naprzód.

Na wschodzie ponowili Rosjanie w okolicy Lucka
i w Galicji swe masowe ataki, lecz bezskutecznie.
Ataki te powtarzają się jeszcze i obecnie, nie wiado-
mo tedy na razie, czy jest to nowy wysiłek wojsk
rosyjskich, zamierzający posunąć front rosyjski dalej
na zachód, nad rzekę Bug i do Lwowa, albo czy jest
to może tylko manewr taktyczny. W celu ulżenia Ru-
munom w Siedmiogrodzie, którzy wobec naporu wojsk
austriacko-niemieckich cofać się muszą w kierunku
granicy rumuńskiej.

Na południowej granicy rumuńskiej, w Dobruży
walka stanęła i w ostatnich dniach bardzo mało było
informacji z tego frontu.

Natomiast ożywiła się znacznie akcja bojowa na
froncie Salonickim, na pograniczu grecko-serbsko-bu-
garskiem. Tutaj musieli Bułgarzy, po kilkunastodni-
owych zaciętych walkach, cofnąć się wobec przemoż-
nego naporu wojsk serbskich, francuskich, angielskich,
rosyjskich, włoskich, czarnogórskich i oddziałów gre-
ckiej armji ochotniczej, popierającej politykę Venize-
losa. Otwórót trwa jeszcze w dalszym ciągu. Ostat-
nie komunikaty donoszą o tem, że w południowej
części Serbji decydują oddziały aljaantów aż pod Mo-
nastyri i przekraczają rzekę Czernę, a w południowej
Bułgarii zajęli Anglicy, którzy postępują wzdłuż biegu
rzeki Strumy na północ, znaną z dawniejszych wojen
miejsowość Jenikoju.

Te wypadki wojenne na pograniczu greckiem
nie pozostają oczywiście bez wpływu na ludność
grecką, a zwłaszcza na tę jej część, która idąc za
Venizelosem pragnie wojny z Bułgarią. Jak wiadomo
tworzą się od kilku tygodni greckie oddziały ochotni-
cze, z których już część odeszła na front. Z chwilą,
gdy Venizelos stanął na czele tego ruchu, poszło za
nim kilku wybitniejszych wojskowych — generałów
i admirałów marynarki — pociągając każdy za sobą
mniejszy lub większy zastęp ludzi dotąd niezdecy-
dowanych.

Dziś naród grecki, a z nim armja i flota rozbite
są na dwie połowy, a w kraju panuje zupełna anar-
chia. Co się z niej wyłoni, nie wiadomo dotąd. O-
statnie telegramy doniosły o radzie koronnej, na której
król Konstanty postawił kwestję wojny czy pokoju.
Ponieważ większość ministrów oświadczyła się za
wojnę, podał się cały gabinet do dymisji. Nowe mi-
nisterjum ma być gabinetem koalicyjnym i zaliczać do
swego grona także trzech zwolenników Venizelosa.
Tyle doniesienia nieoficjalne, które patrzą jeszcze
urzędowego potwierdzenia.

W Rosji odbywają się znów różne zmiany w
rządzie. Zwłaszcza to tak często podczas obecnej
wojny zmieniające swego kierownika ministerjum spraw
wewnętrznych otrzymało obecnie nowego szefa. W
miejsce Chwostowa przyszedł wicemarszałek duma,
Protopopow. A mówią także o nowym kierowniku
ministerjuma spraw zewnętrznych, które dotąd dzierżył
prezes ministrów, Stiurmer. Podobno upatrzone na
ministra spraw zewnętrznych byłego ambasadora ro-
syjskiego w Wiedniu, p. Szebekę, a więc nieświe, że i
liberalny marszałek duma, p. Ródzianko ma otrzymać
w rządzie rosyjskim jakąś wysoką godność. Wobec
faktu, że p. Protopopow należy także jako wielki prze-
mysłowiec do kół liberalnych, można by sądzić wnioski
o nowym kursie w Rosji. Lecz wnioski takie często

zawadzili, stąd też najlepiej zachować rezerwę i cze-
kać, co czas przyniesie.

W Austrii mówi się po ostatnich rozprawach w
sejmie węgierskim, który nb. odroczył się do 7 grud-
nia br., wiele o prawdopodobnej dymisji wspólnego
ministra spraw zewnętrznych, Bariana. Następcą jego
ma być były ambasador austriacki w Rzymie, baron
Macchio. Coraz głośniejszą także o bliskim zwołaniu
wspólnych delegacji austro-węgierskich, o które tak
energicznie upominała się w sejmie węgierskim opo-
zycyja. Akcje w tym kierunku wszczęły różne parlje
austriackiej rady państwa, a pomiędzy innymi także
i wiedeńskie Kolo Polskie, którego prezes, ekscel-
lencja Biliński odbył w ubiegłym tygodniu szereg kon-
ferencji z kierownikami rządu austriackiego, premje-
rem Stürgkiem, ministrem spraw zewnętrznych, baro-
nem Burianem, a wreszcie przyjętym na je-
dnogodzinnej audjencji przez cesarza austriackiego,
Franciszka Józefa. Podobno mówiono o sprawie pol-
skiej. W tej samej sprawie konferował wiceprezes
Koła, poseł Ignacy Daszyński z prezesem ministrów
węgierskich, hr. Tiszą, a rezultat tych narad stanowił
temat dykusji na zjeździe posłów polskich z Galicji,
który się odbył w pierwszej połowie bieżącego tygo-
dnia w Krakowie.

Notując fakt przystąpienia Rumunii do konwencji
paryskiej, mającej na celu bojkot ekonomiczny państw
centralnych i ich sprzymierzeńców po wojnie, wyczer-
piemy tem samym niezbyt liczny szereg wydarzeń po-
litycznych w Europie

W innych częściach kuli ziemskiej nie wydarzyło
się również nic nadzwyczajnego. Jedyne w Afryce
dokonany został w Abesynji jeden z tych licznych w
tamtejszych krajach zamachów stanu, przez który pozba-
wiony został tronu Lidj Jeassu. Zamach ten ma mieć
kierunek przyjazny dla koalicji i stąd też nie jest rzeczą
wykluczoną, że dokonany został na jej życzenie.

W Japonji dymisjonował gabinet Okumy. Następcą
jego nie jest dotąd znany, również nieznane są powo-
dy tej zmiany. Należy tedy odczekać dalszych infor-
macji, które pozwolą osądzić i rozważyć przyczyny
tej zmiany rządu.

Dalsza walka przeciw polityce kanclerza.

Walka przeciwników kanclerza przeciw jego poli-
tyce nie słabnie ani na chwilę. Nie zmieniają pod tym
względem nie odbywające się narady poufne w komi-
sji budżetowej, jak o tem świadczy poniższy artykuł,
który znajdujemy w dzisiejszej porannej »Deutsche
Tageszeitung«:

O twierdzeniu podniesionem przez »Freisinnige
Ztg«, która nie uważa na poufny charakter obrad komi-
syjnych, że wywody sekretarza stanu, dra Helffericha
w komisji budżetowej parlamentu na ogół zrobiły
»wielkie«, mianowicie przekonujące wrażenie, pisze
obecnie także »Nationalliberale Korrespondenz«:

»Musimy się zastrzedz wobec ponownego urabia-
nia opinji przez »Freisinnige Zeitung« przeciw temu,
aby tego rodzaju twierdzenia bez protestu nie rozcho-
dziły się po kraju i stwierdzamy dlatego z naszej
strony, że według naszych spostrzeżeń wywody pana
sekretarza stanu, dra Helffericha, choć może znalazły
bezwzględne uznanie u postępowców i socjalnych de-
mokratów, nie zmieniają w stanowisku wielkiej większo-
ści frakcji narodowo-liberalnej nic, podobnie jak, i o ile
nam o tem wiadomo, w stanowisku tych kół postów
obywatelskich innych frakcji, które stoją na tem sa-
mem stanowisku, a które w stosunku do marca zna-
cznie zyskały na sile«.

Do powyższych wywodów organu narodowo-libe-
ralnego dodaje konserwatywna »Deutsche Tagesztg.«
od siebie:

Dowód bardzo wyraźny dla prawdziwości wywo-
dów urzędowego organu partji narodowo-liberalnej o
nastroju panującym w innych frakcjach obywatelskich
stanowi wiadomość, że poseł dr. Heckscher złożył u
rząd koreferenta komisji dla spraw zewnętrznych, po-
niważ dr. Heckscher w tych kwestjach, zwłaszcza
także w kwestji wojny za pomocą ledzi nurkowych
stanął w przeciwieństwie do większości swej partji.

Po Traubie, którego sami weinomyślni uważali zaw-
sze za swą najcięższą głowę, i po wielu innych, przy-
szedł teraz także dr. Heckscher, który w kwestjach
polityki zagranicznej, zwłaszcza w różnych kwestiach
ekonomicznych uchodzi za najcięższą głowę w frakcji
parlamentarnej postępowców. Nie da się tego już
więcej zakryć, że mianowicie wszyscy kierujący me-
żowie naszego życia ekonomicznego w kwestji, o któ-
rą tutaj chodzi, godzą się coraz więcej na jedno; ob-
jętne, czy wspólne poglądy wyrażają się ostrzej lub
delikatniej, warunkowo lub bezwarunkowo. Zapytaj-
cie się kierujących osób z peśród niemieckiego dnia
handlowego i z peśród rolnictwa: wszędzie usłyszycie
się tę samą opinię. Równocześnie przekonanie to u-
gruntowało się coraz silniej we wszystkich partiach,
aż głęboko w szeregi socjalnej demokracji; tylko bez-
względna dyscyplina partyjna może fakt ten zakryć od
biedy, lecz tylko dla szerokiej publiczności i tylko dla
nieznających stosunków. A za przywódcami stoi ol-
brzymia większość narodu.

W dalszym ciągu swych wywodów zwraca się
organ wszechniemiecki przeciw zamiarowi, jaki po-
stał w komisji, by kanclerzowi wyrazić wotum zu-
fania i zaznacza, że choćby się znalazła w komisji
znaczna większość dla tego planu, to i tak nie zmie-
niło by to nic w faktycznym stanie rzeczy: mianowi-
cie w fakcie, że w narodzie niemieckim poczawszy od
chlupa bawarskiego i saskiego przemysłowca a skoń-
czwszy na mieszkańcach wybrzeży morza Północnego
i Bałtyckiego ugruntował się jeden pogląd, którego
żadna uchwała komisji parlamentarnej nie zmieni.

Z powyższych wywodów widzimy, że poufne roz-
prawy w komisji ani o joię nie zmieniły poglądu kół
wrogich polityce kanclerskiej i że koła te zaczynają
nawet grozić nastrojem, jaki panuje rzekomo w sze-
rekich masach narodu niemieckiego, nastrojem wywo-
tanym przez rozrzucanie masami anonimowych broszur
i odezw ulotnych, twierdząc, że nie uchwały większo-
ści parlamentarnej, lecz ten nastrój ma być miarodajnym.

Z Grecji.

Reuter dowiadyuje się ze strony miarodajnej, że
koalicja zdecydowała się obstawać przy tem, aby rząd
grecki spełnił swe przyrzeczenie, że wypędzi agitato-
rów niemieckich z Aten, i że tłumić będzie rozruchy
związków rezerwistów.

Wojna.

Cesarz na froncie wschodnim.

Berlin, dn. 6. października. Urzędowo. (BTW)
JCMość Cesarz przyjął wczoraj na froncie wscho-
dnim w Kowlu raport głównodowodzącego na wscho-
dzie jak również dowódcy grupy armji Linsingena i
przywitał delegacje oddziałów wojsk wymienionej gru-
py armji. Dziś znajduje się JCMość w okolicy Wło-
dzimierza Wołyńskiego na rewji wojsk i aby też tam
wyrazić swoje i czczyzny podziękowania wojskom,
które brały udział w zwycięskich walkach ostatnich
czasów, przeciw atakom rosyjskim.

Komunikat niemiecki.

Wielka główna kwatery, 6 października 1916.

Zachodni plac boju.

Grupa armji następcy tronu Rupprechta.

Nadal toczyła się gwałtownie bitwa działowa mi-
ędzy Ancre a Sommą. Po trzech atakach angielskich,
które się nie udały rano tuż na wschód od Ancre roz-
winęły się gwałtowne walki na granaty ręczne, które
trwały aż do wieczora między Morvałem a Bouchavesnes
wystąpiły do ataku, po południu, silne wojska
francuskie. Wojska generała Boehna i Garniera odparły
krwawo ten atak między Frégicourt'em a Bouchavesnes,
po zażarych zapasach ręcznych. Szerególnie odzna-
czyły się pułki piechoty nr. 155 i 136.

Na południe od Ancre wznowiły się chwilami zna-
cznie walki ogniowe.